

Universal Declaration of Human Rights - Waama

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Yirisaro fɔ̌ku consiroma āduriya mii

[Preamble]

Ti ka cɔ̌te maa yissaro Fɔ̌ku mii da ta neki sa o i se o yon; o i Fɔ̌ da i o daari;

Ti ka cɔ̌te maa nɔ̌re yirisaro ta yaate kpɛmma boma mii, da neki-di panto o se o yon o i Fɔ̌ da i o daari;

Tika cɔ̌te maa yirisaro Fɔ̌ku ta wiri, da neki-di nɛ̌ yiro ta bo, o nukpiikiba ñ yi o tetin-na;

Ti ka turi ti cɔ̌te maa kpeeto tɔ̌kitibu ta daari tinkpanne na de tɔ̌re;

Ti kanka cɔ̌te maa pe na do bà ta da i biinni Fɔ̌ku ñ sooki ku yì bà daari-na;

Ti ka cɔ̌te maa āduriya kaatooya, yaa ta yau na yirisaro Fɔ̌ku darima yaama ya ta yembiri da seena ya ñ kaate ya ñ yìrun sabare-de ta yau-na maa yirisaro Fɔ̌ku daari-ma yaama ya te de:

Pɔ̌pɔ̌ma (1)

Yiriba na bà sikindo dare bà mɛ̌eri, da seena yirimma mii bà ta da i neki bà tɔ̌ba.

Yennema (2)

Yirisaro ba o wan, nɛ̌ o ta bo, da nekidi o i yinri maa o ta da i Fɔ̌ da sooki da i o daarina.

Taremma (3)

Yirisaro Fɔ̌ku na kù consiroma yi yonda pɔ̌pɔ̌ra-di boma-mii.

Naasemma (4)

Yirisaro o ba da i Fɔ̌ sa yombitu.

Nuūtemma (5)

Da ba tiri sa yiro ñ yi Fɔ̌ pɔ̌ntu na yaroobu-mii yañisi tori.

Kparitemma (6)

Yirisaro nɛ̌ o ta Fɔ̌ o i tem o yirimma tori.

Berentemma (7)

Yiraba me-di bà maasi booti yaama consiroma mii, batisima paa.

Neitemma (8)

Yirisaro ba o wan ñ boti sa o bibi o ñ yirimma booti dannamii, o ka mɛ̌ende sa bà neki bà o di wɛ̌enu yañisi tori.

Weitemma (9)

Da ba tiri sa bà finni yirisaro, karan o yeri o tiŋu yaŋisi tori.

Piika (10)

Yirisaro ba o wan bà ka o pɛɛ yaama sa o maa ba wɛɛnu; bootidamu teera yɛɛmbɛ bà o ò yire ma mii.

Piika na ma yon (11)

Yirisaro ba wan bà ka o pɛɛ yaama, sa booti-dana teera maa cɔɔte ba mɛɛnde sa o daari-di da mɛɛna-di o ò yirimma maa o ta mu ò boti bà o ma kpinsire yiri kutire nuŋa.

Piika na ma yenni (12)

Yirisaro ba o wan, o ò yeete mii, tɔ dɛɛyɔŋo ka ò o yasire-ti yaŋisi tori, o da sooki-di o wo bo bootu.

Piika na ma taari (13)

Yirisaro ba o wan, o ò yeete mii, tɔ dɛɛyɔŋo ka ò o yasire-ti yaŋisi tori, o da sooki-di o wo bo bootu.

Piika na ma naasi (14)

Yirisaro bà ka o tɔŋɛ o ò tinkpaanne, o da sooki-di o kori tinkpaandɛɛnde.

Piika na ma nun (15)

Da neki-di sa yiro ba o wan, o i boti tinkpaanyeetande.

Piika na ma kparun (16)

Yirisaro, ti yon-di; do ba o wan na pe ba o wan bà da sooki-di bà mansa. Sa bà yeema yi bà daari-na, da i bà yeetitɔɔba na bà tinkpaanne nukpiikkiba da i bà tetirina.

Piika na ma beren (17)

Yirisaro o ka bo o yon, ya na tɔɔba kari; da neki sa o i boti o ò yonandenda.

Piika na ma nei (18)

Yirisaro ba o wan o tan da sooki-di o yori maa ota bansiti yirikutire-mii, yì yeema sooki ma i daari-na.

Piika na ma wei (19)

Yirisaro tan ba da i dɔɔsi-ti sa o tɔke tɔɔba dabaru wo o ta yindi wo ka pori.

Piisu yenni (20)

Yirisaro ba o wan o ò baŋa ka o pɛ, o da sooki-di o yuŋi kaatorede mii o ta neki.

Piisu yenni na ma yon (21)

Yirisaro, da neki o i yinri maa o ò tinkpaande yaama ta coonni, o i pukiri yerisu su den nɔɔre dè tan tara o peeke. Da tori mari ba saba dosibu ka bo, o tara taka o nɛ doo na o ò baŋa kà yon sabare-de o ta neki.

Piisu yenni na ma yenni (22)

Yirisaro yon wɛɛrun ba o ɛ̃ sɛku boma mii, da seena yiriba ta da i tetina bà tɔɔba Fɔ̃ku sooki ku yì bà daari-na.

Piisu yenni na ma taari (23)

Yirisaro nɛ o ta Fɔ̃, da neki o tondi yerika ka o ta da i pukiri sɔ̃tɪma.

Na tɔɔba kari yi ta ka pukiri, yi cɔ̃ntu i mɛɛ, yi nɔ̃ɔya i mɛɛ, yi yerɪ̃ɲa sooki ka i coonna tirima.

Piisu yenni na ma naasi (24)

Yerento ba o wan da neki-di o ɛ̃ yerika yuure cɛ bà ta o pɛ Fɔ̃sɪma, o sooki o fakina tinkpaantɔya tɔya o tɔsɛ na o yon maɲɪma na simma.

Piisu yenni na ma nun (25)

Yirisaro boma ka o ɛ̃ yeri-na, da neki-di sa o ɛ̃ simma mii, tɔɔba ɲo teete-na; maa o ɛ̃ Fɔ̃ku ta da turi ku o daariki-na.

Bisu, da kpa na su dɔ̃rima sari su ɲkutina, da sɔ̃ɔti-di sa yirikuriba yii su tetiri-na.

Piisu yenni na ma kparun (26)

Yirisaro ba o wan, da neki o taka kɔ̃ɔrima.

Kɔ̃ɔribi muyi demma i tirasi-di. Kɔ̃ɔri kpɛena tookima maa, da bo yiro yimma na o ɛ̃ wɛɛrun yin-di.

Kɔ̃ɔrima takoma-di da seke yiro ɛ̃ tana simma, o sooki o Fetima o ɛ̃ yon o neke na yirisari tɔ, Fɔ̃ku sooki ku i daari-na āduriya mii.

Piisu yenni na ma beren (27)

Yiro ba o wan da sooki-di o tonni o ɛ̃ borika basima dendan o da sesesi, dā ba peena.

Piisu yenni na ma nei (28)

Ba wan da yɛɛmbɛ-di o sɔ̃ o ɛ̃ yirimma, maa den tori yaama den nɔ̃ɔre sabare-de ta tuuri maa, da sooki da i na yonda munda.

Piisu yenni na ma wei (29)

Yiro o ka bo tɔɔba mii, o nɔ̃ɲɛ o ɛ̃ yɛɛmboma tɔ̃sɛ bà demma maa yì Fɔ̃ku ta da i coonna sɔ̃tɪma, ku daarima tori ma-di ba wan ta da i yinri o tɔ̃ parade, sa maa āduriya kaatookpɛende dè ta yauna yirisaro Fɔ̃ku yaama ta maa neki.

Piisu taari (30)

Da paa sa yonɔ̃ ya tin tinkpaanyonde nɔ̃ɔ yaama ɛ̃ ciisi ya de peti sabare-de den yaama; ma den tori da ta i āduriya kaatookpɛende nɔ̃ɔ Fonne.